

نظریه مردم سالاری دینی

مؤلف:

جمعی از نویسندگان

به اهتمام:

پژوهشکده شورای نگهبان

سرشناسه: فتاحی زفرقندی، علی، ۱۳۶۹ - گردآورنده
عنوان و نام پدیدآور: نظریه مردمسالاری دینی / مولف جمعی از نویسندگان؛ گردآورنده علی
فتاحی زفرقندی؛ به اهتمام پژوهشکده شورای نگهبان.
مشخصات نشر: تهران: شورای نگهبان، پژوهشکده شورای نگهبان، ۱۴۰۳.
مشخصات ظاهری: ۴۲۹ص.
وضعیت فهرست نویسی: فیپا
یادداشت: کتابنامه.
موضوع: دموکراسی -- جنبه‌های مذهبی -- اسلام -- مقاله‌ها و خطابه‌ها
Democracy -- Religious aspects -- Islam -- Addresses, essays, lectures
اسلام و دولت -- ایران -- مقاله‌ها و خطابه‌ها
Islam and state -- Iran -- Addresses, essays, lectures
اسلام و سیاست -- ایران -- مقاله‌ها و خطابه‌ها
Islam and politics -- Iran -- Addresses, essays, lectures
موضوع: ایران -- سیاست و حکومت -- قرن ۱۴ -- مقاله‌ها و خطابه‌ها
Iran -- Politics and government -- 20th century -- Addresses, essays, lectures
شناسه افزوده: شورای نگهبان. پژوهشکده شورای نگهبان
رده بندی کنگره: BP۱۴/۲۳۰
رده بندی دیویی: ۴۸۳/۲۹۷
شماره کتابشناسی ملی: ۹۹۴۶۱۰۲
اطلاعات رکورد کتابشناسی: فیپا

نظریه مردمسالاری دینی

مؤلف: جمعی از نویسندگان
گردآورنده: علی فتاحی زفرقندی
صفحه آرا: امین مددی
ناظر فنی: سیدمحمدرضا سیدعلیخانی
ناشر: پژوهشکده شورای نگهبان

چاپ اول: زمستان ۱۴۰۳ - تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه
شابک دوره: ۹۷۸-۶۲۲-۵۰۶۸-۰۷-۰
شابک تک جلدی: ۹۷۸-۶۲۲-۵۰۶۸-۴۰-۷

قیمت: ۱۸۰ هزار تومان
آدرس: تهران، خیابان شهید بهشتی^(ره)، خیابان سرافراز، کوچه پنجم، پلاک ۱۱
تلفن: ۰۲۱-۸۸۷۵۰۰۷۰

فهرست مطالب

- ۱..... حکومت اسلامی، معیار تشخیص و شاخصه‌های عملی
محمدجواد ارسطاء، علی بهادری جهرمی
- ۲۱..... تأثیر ساختارهای حکومتی بر ماهیت نظام سیاسی از منظر عاملیت و ساختار
عباسعلی کدخدایی، هادی طحان نظیف
- تحلیل فقهی- حقوقی جریان حکمرانی شرعی در حقوق اساسی جمهوری اسلامی
ایران..... ۴۵
منصور غریب‌پور، سیدمهدی جوکار، مجتبی شریعتی
- ۷۱..... بایسته‌های اصیل ساختاری در حقوق اساسی جمهوری اسلامی ایران
محمد جواد ارسطاء، محمد برومند
- ۹۳..... نقصان حکومت در فقه سیاسی؛ چالش‌ها و الزامات
سید محسن قائمی خرق
- ۱۱۷..... مفهوم امت در حقوق اساسی جمهوری اسلامی ایران
محمدجواد ارسطاء، حامد نیکونهاد
- تأملی بر چالش‌های نظام امت امامت در تلاقی با اقتضائات دولت مدرن در نظم حقوق
اساسی جمهوری اسلامی..... ۱۴۱
روح‌الله مکارم، حامد نیکونهاد
- ۱۶۵..... مشارکت عمومی در اداره‌ی حکومت اسلامی؛ حق یا تکلیف؟
فیروز اصلانی، علی فتاحی زفرقندی
- ۱۸۷..... جایگاه مردم در تشکیل حکومت اسلامی
سهراب صلاحی، علی فتاحی زفرقندی

- راهکارهای مشارکت مردم در اداره‌ی حکومت اسلامی ۲۰۹
 محمدجواد جاوید، علی فتاحی زفرقندی
- نقش شورا در مدیریت امور عمومی؛ تصمیم‌گیر یا تصمیم‌ساز ۲۲۹
 علی‌اکبر گرجی‌ازندریانی، محسن ابوالحسنی
- نقد مبانی «حقوق شهروندی لیبرالی» با تکیه بر جایگاه مردم در نظام حقوقی اسلام
 ۲۵۳
 فرید محسنی، حسین عبداللهی
- جایگاه نصیحت امام مسلمین در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران ۲۷۷
 اکبر طلا بکی، فیروز اصلانی، ولی‌الله حیدر نژاد
- معنانشناسی برخی از هنجارهای اسلامی در قانون اساسی با محوریت مفهوم موازین
 اسلامی ۳۰۱
 محسن اسماعیلی، حسین امینی پزوه
- بررسی سنجه‌های اولویت‌بندی احکام شریعت در نظام مقاصد حکومت اسلامی ... ۳۲۵
 قدرت‌الله رحمانی، محمدعلی الفت‌پور
- جایگاه «اصول عملیه و مشروعیت فقهی» در حکمرانی و آموزه‌های حقوق عمومی ۳۴۹
 محمد علی ضیائی، سید محسن قائمی خرق
- بررسی نظریه‌ی تفکیک قوا در جمهوری اسلامی ایران با نگاهی به رابطه‌ی ولایت
 فقیه با تفکیک قوا ۳۹۱
 علی شبعه‌علی، وحید زارع

مقدمه

حضور دین در عرصه سیاست و اداره جامعه، یکی از مباحث بنیادین در اندیشه اسلامی و نظریه‌پردازی حکومتی است. نظریه مردم‌سالاری دینی، که با پیروزی انقلاب اسلامی در ایران به منصفه ظهور رسید، تلاشی بی‌بدیل برای تلفیق اصول حکمرانی اسلامی با مشارکت گسترده مردم در تعیین سرنوشت سیاسی خویش به شمار می‌رود. این نظریه که به‌عنوان یکی از ارکان بنیادین نظام جمهوری اسلامی در قانون اساسی تبلور یافته است، در پی آن است تا اقتضائات حکمرانی را بر اساس مبانی دینی هماهنگ سازد و الگوی نوینی از حکومت اسلامی ارائه دهد.

قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، با پذیرش حاکمیت الهی و نقش مردم به‌عنوان رکن مشروعیت نظام سیاسی، به‌خوبی چارچوب حقوقی نظریه مردم‌سالاری دینی را نمایان ساخته است. اصول مترقی قانون اساسی، از جمله اصل ولایت‌فقیه و نقش مردم در تشکیل و اداره حکومت، بازتابی از این تلفیق بدیع است. مشارکت عمومی در قالب انتخابات، شوراها، و نقش مردم در نظارت بر حکومت، نمایانگر جایگاه محوری مردم در این الگوی حکمرانی است.

کتاب حاضر با عنوان «مردم‌سالاری دینی؛ واکاوی مبانی و الزامات حقوقی نظریه مردم‌سالاری دینی» مجموعه‌ای از مقالات تخصصی را گردآوری کرده است که به تحلیل مبانی، الزامات و چالش‌های نظریه مردم‌سالاری دینی می‌پردازد. مقالات این کتاب موضوعاتی همچون معیارهای حکومت اسلامی، چالش‌های تطبیق نظام امت و امامت با دولت مدرن، نقش شوراها در مدیریت عمومی، نقد حقوق شهروندی لیبرالی از منظر اسلامی، و جایگاه نصیحت امام مسلمین را بررسی کرده و تلاش می‌کنند تصویری دقیق‌تر از ابعاد نظری و عملی این الگو ارائه دهند.

ضرورت مطالعه و پژوهش در این حوزه، به‌ویژه برای دانشجویان و پژوهشگران حقوق عمومی، از چند جهت حائز اهمیت است. نخست، این مطالعات می‌توانند فهم بهتری از مبانی و اصول نظریه مردم‌سالاری دینی ارائه دهند و به شناخت دقیق‌تری از نقاط قوت و چالش‌های آن منجر شوند. دوم، پژوهش در این حوزه به گسترش گفتمان علمی پیرامون نقش دین در حکمرانی و حقوق عمومی کمک کرده و راهکارهای عملی برای تقویت نظام حقوقی ارائه می‌دهد.

امید است این کتاب، با تحلیل‌های علمی و عمیق خود، گامی مؤثر در راستای ارتقای دانش حقوقی و تعمیق فهم از نظریه مردم‌سالاری دینی و جایگاه آن در حقوق اساسی جمهوری اسلامی ایران باشد.

گفتنی است مجموعه مقالات کتاب حاضر، پیش از این در شماره‌های مختلف فصلنامه علمی پژوهشی دانش حقوق عمومی توسط پژوهشکده شورای نگهبان گردآوری و منتشر شده است و

اینک پس از تجمیع موضوعی و تدوین در قالب یک اثر علمی منسجم به دانشجویان، پژوهشگران و صاحب نظران حقوق عمومی ارائه می‌شود. مطالب بیان شده در مقالات لزوماً بیانگر نظرات پژوهشکده شورای نگهبان نبوده و صرفاً ایده و نظرات نگارندگان آنها می‌باشد.

پژوهشکده شورای نگهبان
زمستان ۱۴۰۳